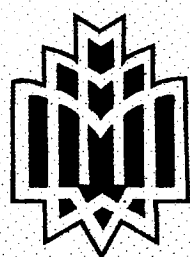

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه تربیت معلم

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت اخذ درجه

کارشناسی ارشد رشته فلسفه تعلیم و تربیت

عنوان:

بررسی مبانی نظری اخلاق حرفه ای معلمان به منظور پیشنهاد یک آیین نامه

اخلاق حرفه ای برای معلمان

استاد راهنما:

دکتر یحیی قاندي

استاد مشاور:

دکتر عزیزالله تاجیک اسماعیلی

پژوهشگر:

معصومه امیری

آذر ۱۳۸۷

باسمه تعالی

دانشگاه تربیت معلم

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

این پایان نامه تحت عنوان "بررسی مبانی نظری اخلاق حرفه‌ای معلمان به منظور پیشنهاد یک آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای معلمان" به منظور اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته فلسفه تعلیم و تربیت توسط "معصومه امیری" تهیه و تدوین شده است و در تاریخ ۴/ ۹/ ۸۷ در حضور هیأت داوران پس از دفاع با نمره ۱۸/۵ و با درجه عالی مورد قبول قرار گرفته است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیأت داوران:

۱- استاد راهنما: دکتر یحیی قاندي

۲- استاد مشاور: دکتر عزیزالله تاجیک اسماعیلی

۳- استاد ناظر: دکتر نعمت الله موسی پور

۴- استاد ناظر: دکتر غلامرضا حاجی حسین نژاد

مدیر گروه فلسفه آموزش و پرورش و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی:

جناب آقای دکتر یحیی قاندي

تقدیم به زیباترین رؤیای زندگانی ام؛

مادرم

بعد از عنایات پروردگار متعال، خود را مرهون ابدی استادان ارجمندم دکتر یحیی قائدی، دکتر عزیزالله تاجیک اسماعیلی و دکتر غلامرضا حاجی حسین نژاد و همچنین دوست عزیزم دکتر کیوان بلندهمتان می دانم که در مدت تهیه این پایان نامه و علاوه بر آن طی چند سال تلمذ از حضورشان بهره ها بردم و تشکر و سپاس از الطاف بی پایان آنان در این مختصر نمی گنجد.

چکیده

هدف اصلی در این تحقیق دنبال کردن دو هدف اصلی می باشد:

(۱) مطالعه مبانی نظری اخلاق حرفه ای معلمان.

(۲) پیشنهاد یک آیین نامه اخلاق حرفه ای برای معلمان.

لازمه رسیدن به این دو هدف مطالعه رویکردهای نظری به اخلاق حرفه ای بود. این موضوع مرا به مطالعه پنج نظریه در اخلاق هدایت کرد که بیشترین ارتباط را با اخلاق حرفه ای داشتند. این نظریه ها عبارتند از فایده گرایی، وظیفه گرایی، عدالت، آزادی و زیبایی و خیر مطلق بعد از مطالعه پنج مکتب ذکر شده در بالا و ارتباطشان با اخلاق حرفه ای، مورد بعدی مطالعه عناصر اخلاق حرفه ای معلمان بود. با توجه به آیین نامه های اخلاق حرفه ای معلمان در کشورهای مختلف چهار عنصر اصلی در این آیین نامه ها قابل توجه بود که در تحقیق مورد بررسی قرار گرفته این چهار عنصر عبارت بودند از:

- تعهدات معلمان به دانش آموزان

- تعهدات معلمان به والدین

- تعهدات معلمان به جامعه

- تعهدات معلمان به حرفه شان.

نکته نهایی پیشنهاد یک آیین نامه اخلاق حرفه ای برای معلمان بود.

فهرست مطالب

فصل اول: طرح تحقیق

۲	مقدمه
۳	بیان مسأله
۶	ضرورت و اهمیت موضوع تحقیق
۸	اهداف کلی تحقیق
۸	اهداف جزئی تحقیق
۹	نوع تحقیق
۹	روش انجام تحقیق
۱۰	استفاده کنندگان از نتایج پایان نامه
۱۰	روش جمع آوری اطلاعات
۱۰	واژگان کلیدی

فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق

۱۳	فلسفه اخلاق
۱۴	سقراط
۱۷	افلاطون
۱۸	زندگانی افلاطون
۲۰	ارسطو
۲۲	سگ واران
۲۳	اپیکوریان
۲۴	اپیکوریان و نظریه خوشی گرایی
۲۵	رواقیان
۲۷	اسپینوزا
۲۹	کانت
۳۰	سودگرایی در پیوند با خوشی گرایی
۳۴	اخلاق انسان گرایانه
۴۰	اخلاق حرفه ای
۴۴	اخلاق فردی

۴۵	اخلاق شغلی
۴۷	آرمان اخلاق حرفه ای
۴۷	یک- ارائه ملاک نهایی ارزشها
۴۹	دو- ترسیم جدول فضایل و رذایل
۵۰	سه- حل تعارضات اخلاقی
۵۱	چهار- تحلیل مسائل عینی، موردی و مبتلا به در حوزه اخلاق
۵۱	پنج- تبیین معضلات اخلاقی در حوزه فعالیتهای حرفه ای
۵۲	شش- عطف توجه به زمینه های پیشگیری پیش از درمان
۵۲	هفت- ارائه فرایند تغییر و تصحیح رفتار
۵۳	هشت- تهذیب نفس و تعالی شخصیت
۵۳	نه- ارائه الگوی اخلاقی
۵۴	اخلاق حرفه ای دانش هشت ضلعی
۵۴	(۱) اخلاق حرفه ای به منزله دانش
۵۵	(۲) نقش کاربردی
۵۶	(۳) صبغه ی حرفه ای
۵۷	(۴) دانش بومی (فرهنگ وابسته)
۵۷	(۵) اخلاق اسلامی
۵۹	(۶) دانش انسانی
۵۹	(۷) ویژگیهای زبانی
۶۰	(۸) دانش میان رشته ای
۶۱	ویژگیهای مسائل اخلاقی بنگاه
۶۱	یک- فراگیری
۶۲	دو- بسترهای فرا سازمانی
۶۳	سه- آثار پایدار و ارزنده
۶۴	چهار- آثار فراسازمانی
۶۵	پنج- نتایج نا پیدا
۶۶	شش- برخورداری از جایگزین های مختلف
۶۷	هفت- نتایج مرکب
۶۷	هشت- شخص وابسته

۶۸	نه - چند تباری
۶۹	ده - صعوبت حل
۷۰	اخلاق حرفه ای معلمان
	فصل سوم: نظریه‌هایی مرتبط با اخلاق حرفه‌ای
۷۸	خاستگاه مسأله "بنیان اخلاق" در کسب و کار
۷۸	انسان عاقل، رفتار معقول
۸۱	ملاک نهایی اخلاق
۸۲	نظامهای اخلاقی در کسب و کار
۸۳	نظام فایده‌گرا
۸۴	سودگروی عمل‌نگر
۸۷	سودگروی عام
۸۹	سودگروی قاعده‌نگر
۹۰	نظام فایده‌گرا و اخلاق حرفه‌ای
۹۱	نظریه‌های وظیفه‌گروانه
۹۳	نظریه‌های وظیفه‌گروانه عمل‌نگر
۹۶	نظریه‌های وظیفه‌گروانه قاعده‌نگر
۹۷	نظام وظیفه‌گرا و اخلاق حرفه‌ای
۹۹	اصل عدالت: مساوات
۱۰۱	عدالت فراگیر و اخلاق حرفه‌ای
۱۰۲	آزادی
۱۰۳	آزادی منفی
۱۰۴	آزادی مثبت
۱۰۵	اراده و آزادی
۱۰۶	آزادی و کنترل در تعلیم و تربیت
۱۰۹	زیبا و خیر مطلق
	فصل چهارم: تعهدات معلمان
۱۱۲	تعهدات معلمان به دانش‌آموزان
۱۱۳	تهدید و تنبیه
۱۱۴	مبانی نظری مخالفین تنبیه بدنی

۱۲۰	تعهدات معلمان به والدین
۱۲۳	تربیت و دموکراسی (تعهدات معلمان به اجتماع)
۱۳۱	تعهدات معلمان به حرفه
	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری و پیشنهادها
۱۳۳	تعهدات معلمان به دانش آموزان
۱۳۴	تعهدات معلمان به والدین
۱۳۵	تعهدات معلمان به جامعه
۱۳۶	تعهدات معلمان به حرفه و شغل
۱۳۸	فهرست منابع

فصل اول

طرح تحقیق

مقدمه

همه مردم، در زندگی شخصی، شغلی و اجتماعی، اخلاق را می ستایند اما، با این همه به تعبیر رابینسون و گارات سراسیمگی اخلاقی نیز همیشه وجود داشته است. "افلاطون در قرن چهارم پیش از میلاد تصور می کرد آتن به سبب شکاکیت اخلاقی هولناکی که فیلسوفان سفسطه گر مروج آن بودند و همچنین به علت ساده لوحی همشهریان وی محکوم به زوال است" (رابینسون، دیو و گارات، گریس. ۱۳۷۸، ص ۵).

نسبی گرایی پست مدرن نیز بر ضد روش برخاسته و آثار شیسم اخلاقی، فکری را به میان آورده و کابوس بی یقینی و هرج و مرج را ترویج می کند. به همین دلیل، جستجو از بنیانی که اخلاق را بتوان بر آن استوار ساخت، از محوری ترین تاملات فلسفی بشر _ از سقراط تا امروز _ است. آیا اخلاق را می توان به مبنایی واقعی و اساسی طبیعی استوار دانست و یا ارزشها و هنجارهای اخلاقی به طور کامل شخصی و نسبی اند. بر اساس این پرسش محوری است که بسیاری از مسایل اخلاقی در زندگی شخصی، شغلی و حیات سازمانی پاسخ می یابند: آیا انواع خاصی از رفتارها، مثلاً شکنجه کودکان، وجود دارند که فارغ از هر شرایط فرهنگی و اقلیمی، همواره نادرست باشند؟ آن رفتارها کدامند؟ آیا اخلاق همان اطاعت از مجموعه ای از قواعد است و یا اندیشیدن دقیق درباره آثار و نتایج رفتار می باشد؟ آیا اخلاق نوعی داد و ستد بسیار ساده است که همه مردم بر حسب درک عرفی خود و یا مدل اقتصادی تجزیه و تحلیل «هزینه - منفعت» می توانند تصمیم اخلاقی اخذ کنند؟ آیا اخلاق زمینی است یا آسمانی؟

جستجو از اساس اخلاق از مسایل اخلاق و اخلاق حرفه ای نیست بلکه از مبادی و مبانی آن است. علم اخلاق محتاج معلوم بودن اساس اخلاق است اما تبیین اینکه اساس اخلاق چیست از مسائل فلسفه اخلاق است. روی آورد کاربران اخلاق حرفه ای _ یعنی مخاطبان این نوشتار _ دغدغه های کاربردی و عملیاتی است و نه رهیافت نظری محض. به همین دلیل، در نوشتار حاضر بر حسب همین دغدغه ها، به اختصار و با بیان ساده و غیر فنی به گزارش برخی از آراء مهم فیلسوفان اخلاق بسنده خواهیم کرد. همه آراء فیلسوفان اخلاق در نظام سازی اخلاقی در کسب و کار مورد توجه قرار نگرفته

است. به همین دلیل پنج نظریه عمده را به میان می آوریم. مسأله عمده در اینجا چرایی است. سؤال از چرا به دو معنا قابل طرح است پرسش از دلیل و پرسش از علت. سؤال نخست عقلانیت و موجه بودن رفتار اخلاقی را توضیح می دهد. چرا تبعیض در حقوق و مزایا بد است. پرسش از دلیل بد بودن یک رفتار در کسب و کار است و پرسش کننده طالب دلیل می باشد. خاستگاه این سؤال چیزی جز خردمندی آدمی نیست. عاقل بودن انسان اقتضا می کند رفتارهایش معقول باشد و معقول بودن یعنی موجه و مستدل بودن.

سؤال دوم از علت خوب یا بد بودن می پرسد. مفهوم علت در صورتهای مختلف قابل طرح است که در این میان برای ما انسانها به تعبیر ارسطو علت غایی مهمترین علتها است. برحسب این مفهوم وقتی می پرسیم چرا راستگویی خوب است، مراد بیان دلیل نیست بلکه مقصود هدف «باید راست گفت» است. راست بگویم که چه بشود؟

پرسش از دلیل خوب و بد در سلسله برهان آوری به قواعد کاربردی، اصول راهبردی و ملاک نهایی می انجامد و سؤال از علت غایی در سلسله علل غایی و اهداف به آرمان نظام اخلاقی می انجامد. آنچه در پاسخ هر دو سؤال می آید یکسان است. به عنوان مثال کسانی که عدالت را ملاک نهایی اخلاق می دانند در واقع نزد آنها هم دلیل اصلی اخلاقی بودن رفتارها و هم آرمان نظام اخلاقی دستیابی به عدالت است و اصول راهبردی اخلاق در واقع همان اهداف برنامه های اخلاقی است.

بیان مساله

اخلاق جزء جدایی ناپذیر زندگانی انسانی است. بشر در طول سالیان سال، در تلاش بوده است تا این موضوع مهم را به حوزه آگاهی کشانده و شناخت خود را در رابطه با آن افزایش دهد. از این رو، از اخلاق تعاریف متعددی ارایه شده است. اما در سال ۱۹۸۳، رست^۱ چارچوب سودمندی را برای درک مفاهیم رفتار اخلاقی به وجود آورد. "ابتدا وی عمل اخلاقی را بدین گونه تعریف کرد که عمل اخلاقی انجام هر رفتاری است که منجر به رفاه دیگران گردد" (رست، ۱۹۸۵؛ به نقل از حسینیان، ۱۳۸۵). وی

^۱. Rest

چهار جزء از رفتار اخلاقی را تعریف می کند که باید در مورد یک عمل اخلاقی نتیجه بخش مد نظر قرار گیرد. یعنی قبل از این که فردی وارد عمل ارادی گردد.

۱- اولین جزء یا مؤلفه رفتار اخلاقی حساسیت اخلاقی نامیده می شود. یعنی فرایند تشخیص موقعیت در زمانی که شخصی بخواهد برای رفاه دیگران کاری انجام دهد.

۲- دومین مؤلفه رفتار اخلاقی استدلال اخلاقی است. استدلال اخلاقی زمانی است که از بین چند گزینه یک موقعیت که مناسب ترین است انتخاب می شود.

۳- سومین مؤلفه رفتار اخلاقی تصمیم برای انجام راه حلهای اخلاقی است. یعنی زمانی که یک شخص گزینه ها را ارزیابی کرده است و تعیین می کند که کدام گزینه اخلاقی تر است. عوامل بسیاری (سیاسی، اجتماعی، فرهنگی) بر توانایی فرد برای انتخاب عمل اخلاقی تاثیر می گذارند.

۴- انجام عمل اخلاقی یعنی تثبیت عمل اخلاقی، آخرین جزء یا مؤلفه فرایند مدل اخلاقی رست است. انجام دادن چنین کاری به ویژگیهایی مثل انسجام شخصیت و شجاعت اخلاقی نیاز دارد. افرادی که در این خصوصیات ضعیف هستند ممکن است قبل از این که عمل اخلاقی را انجام دهند و یا زمانی که با مقاومتی مواجه شوند تصمیم خود را عوض کنند و یا عقب نشینی نمایند" (رست، ۱۹۸۵؛ به نقل از حسینیان، ۱۳۸۵).

یکی از شاخه های علم اخلاق که می توان در آن به بررسی عمل اخلاقی پرداخت اخلاق حرفه ای می باشد. اخلاق حرفه ای دارای بخشهای گوناگونی است؛ مانند اخلاق ورزشکاران، اخلاق پزشکی، اخلاق پژوهشگری، اخلاق اداری و غیره. اگر معلمی را به مثابه یک حرفه در نظر بگیریم می توانیم از اخلاق حرفه ای نیز سخن بگوییم. این یک پیش فرض است که البته در ابتدا باید توجیه شود. اما در صورتی که این پیش فرض پذیرفته شود، آنگاه با مسئله اخلاق معلمی روبرو می شویم. بدیهی است که مقتضیات این اخلاق، متفاوت از مقتضیات دیگر اخلاق حرفه ای است. چراکه با توجه به ماهیت مشاغل متفاوت عمل اخلاقی در هر حرفه نیز با توجه به ماهیت آن حرفه تعریف می شود.

حرفه معلمی با توجه به ماهیت آن و با توجه به این موضوع که سروکار آن با کودکان می باشد، می تواند در زمره حرفه های حساس نسبت به موارد اخلاقی قرار گیرد. چراکه هر گونه نقض این اخلاق، می تواند حقوق کودک را به مخاطره اندازد.

از مسائل مهم دیگر که می تواند در حرفه معلمی مطرح باشد تعهد و انتظاری است که والدین، جامعه و همکاران از معلمان دارند. در مورد هر کدام از موارد بالا می توان مواردی را بر شمرد که جزء وظایف اخلاقی معلمان باشد. این موضوع را می توان با سیری در آیین نامه های اخلاقی معلمان در کشورهای مختلف مستند کرد.

از دیگر تعهدات اخلاقی معلمان در همین آیین نامه ها تعهداتی است که معلمان در مقابل حرفه خود دارند.

از این رو، بررسی اخلاق معلمی به لحاظ نظری می تواند اهمیت شایان توجهی داشته باشد چراکه با چنین بررسیهایی می توان این زمینه را فراهم کرد که در آینده نزدیک معلمان ما از چنین آیین نامه هایی برخوردار باشند و از معلمان انتظار داشت که گونه خاصی از اخلاق را در رابطه با حرفه خود، در محیط کاری و در ارتباط حرفه ای خود رعایت کنند. لازمه چنین کاری این است که مبانی نظری این موضوع مورد بررسی قرار گیرد، برای این کار مورد نیاز است که محقق مبانی نظری اخلاق حرفه ای معلمان را مورد بررسی قرار دهد. برای استوار کردن اخلاق حرفه ای معلمان بر مبانی نظری در این تحقیق این سوال مطرح می شود که چه نظریه هایی در فلسفه اخلاق مطرح است که بیشترین ارتباط را با اخلاق حرفه ای دارا باشد. ابتدا پنج نظریه در فلسفه اخلاق که بیشترین ارتباط را با اخلاق حرفه ای دارند مورد بررسی قرار می دهیم، این پنج نظریه عبارتند از: نظریه فایده گرایی، نظریه وظیفه گرایی، نظریه عدالت فراگیر، نظریه آزادی، نظریه زیبا و خیر مطلق.

سپس مسئله بعدی این است که این نظریه ها چه ارتباطی با اخلاق حرفه ای معلمان دارند.

آخرین مسئله مورد بررسی این است که با تکیه بر این مبانی نظری بتوانیم یک آیین نامه اخلاق حرفه ای اولیه برای معلمان پیشنهاد کنیم.

ضرورت و اهمیت موضوع تحقیق

مفهوم اخلاق در تعلیم و تربیت از مفاهیم بنیادی و بسیار چالش بر انگیز است. علم اخلاق در واقع با یک سری از سؤالات گوناگون در مورد این که چه چیز خوب/ نیک و درست است روبرو است. از گذشته های دور اخلاق ذهن تمامی فلاسفه و روشنفکران را به خود مشغول داشته است و هر کدام به نوعی این سؤالات را مطرح کرده اند که چه نوع از زندگی بهترین زندگی برای افراد بشر است؟ یا یک فرد با افراد هم‌نوع خود چگونه باید تعامل داشته باشد؟ سؤالات فوق از سؤالات اولیه علم اخلاق ناشی می شود که هنوز هم به طور کامل به آنها جوابی داده نشده است (اسلوت ۱۹۹۵؛ به نقل از حسینیان ۱۳۸۵)

ارسطو در بررسیهای خود به این نتیجه دست یافته بود که اخلاقیات راهگشای بسیاری از مسائل زندگی است. وی قانون خود را (حد متوسط طلایی) نامید.

ارسطو تصمیم گیری اخلاقی را حد متوسط دو پیوستار افراط و تفریط تعریف کرد. برای مثال وی بر این عقیده بود که اعتماد راسخ فضیلتی است بین ظن و گمان و ایمان احمقانه (مک گایر، هاربر و باروت؛ ۱۹۸۵؛ به نقل از حسینیان ۸۵) اخلاقیات را بدین گونه تعریف کردند که اخلاقیات به شیوه رفتار انسانها در هنگام اتخاذ تصمیم گیریهای اخلاقی می پردازد. در تعریف دیگری از (بیو چمپت و چیلدرس ۱۹۹۴؛ به نقل از حسینیان ۸۵) آمده است که اخلاقیات اصطلاحی کلی است که برای شیوه های مختلف فهم و مطالعه زندگی معنوی به کار می رود.

هاربر و باروت ۱۹۸۷؛ به نقل از حسینیان ۸۵ اخلاقیات را بدین گونه تعریف کردند که اخلاقیات به شیوه رفتار انسانها در هنگام اتخاذ تصمیم گیریهای اخلاقی می پردازد.

علم اخلاق قرنهای قبل از میلاد مسیح در مشاغل و حرف گوناگون وارد شده است. اولین قانون تدوین شده در زمینه اخلاق حرفه ای به سوگند نامه پزشکی بقراط در یونان باستان باز می گردد که در آن وظایف و مسئولیتهای اخلاقی پزشکان مشخص شده بود (تجلتویت ۱۹۹۹ و سینگر ۲۰۰۱؛ به نقل از حسینیان ۸۵).

مفهوم اخلاق حرفه ای از علم اخلاق اتخاذ شده است. اخلاق حرفه ای عبارت است از مجموعه قوانین اخلاق حرفه ای که در وهله اول از ماهیت حرفه یا شغل به دست آمده است (کیچنر ۱۹۸۶، ۱۹۸۴؛ حسینیان ۸۵). اولین و مهم ترین وظیفه اخلاق حرفه ای رشد و توسعه قوانینی مبتنی بر اخلاق در شغل مورد نظر است. این موضوع در تعلیم و تربیت بسیار مهمتر است. این که تدریس در میان سایر مشاغل به صورت یک حرفه مورد توجه قرار گیرد، موضوع بحث انگیزی می باشد اما نمی توان انکار کرد که مؤسسات آموزشی به دنبال این هستند که یک شرایط حرفه ای واقعی برای تدریس ایجاد کنند.

دیوید کار (۲۰۰۳) و چن (۲۰۰۴) تدریس را یک فعالیت حرفه ای معرفی می کند که به شدت درگیر مباحث و ملاحظات اخلاقی می باشد.

فرهنگ های مختلف می توانند ارزشهای مختلفی را در اخلاق ترویج کنند و زمانهای متفاوتی، می توانند تغییراتی را در نگرش نسبت به اخلاق ایجاد کنند. برای مثال، دو دهه پیش وقتی معلمان دانش آموزانی را که دارای رفتار نامناسب بودند تنبیه می کردند نه تنها از آنها قدر دانی می شد بلکه به وسیله والدین هم مورد احترام قرار میگرفتند. اما این روزها جدالهای اخلاقی بسیاری در تعلیم و تربیت مشاهده می شود، به عبارت دیگر بسیاری ارزشهای متفاوت وجود دارد که با هم در تضادند و هیچ استاندارد وجود ندارد که معلمان از آنها پیروی کنند. اهمیت صورت بندی اخلاق معلمی در این است. البته کدهای اخلاقی فراوانی وجود دارد که به زبان نصیحت و تشویق اخلاقی نوشته شده اند و به صورت یک سری اصول کلی دنبال می شوند که به ندرت تاکید ویژه بر عمل وجود دارد (نش ۱۹۹۱؛ چن ۲۰۰۱) آنچه مورد نیاز است صورت بندی نظری موضوع و سپس تجلی آن در قالب قواعد و مقررات خاص است. برای مثال، بسیاری موضوعات غیر اخلاقی جدال بر انگیزی ممکن است وجود داشته باشد که در حال حاضر در تعلیم و تربیت ما اتفاق بیفتد: تحقیر، توهین، تهدید و تنبیه بدنی نمونه های روشنی از این موضوعند، همچنین از دیگر مسائلی که گریبانگیر نظام آموزشی ماست سر در گمی معلمان در قبال وظیفه ای که در مقابل خانواده های دانش آموزان، توقعات اجتماع و.... دارند، این که چگونه معلمان به آن موضوعات اخلاقی هشیار شوند و چگونه با آنها به صورت

مناسبتی درگیر شوند یک موضوع فوری و اساسی است. همچنین این موضوع بسیار مشهود است که معلمان به یک مفهوم از اخلاقیات که به صورت جدی وجه ممیزه فعالیت‌های حرفه‌ای معلمان باشد نیاز دارند. (ای. استرایک، ۱۹۹۰، ص ۲۱۹) در این تحقیق محقق سعی میکند هر یک از این مسائل را به چالش بکشد و در انتها مبنای نظری هر یک از این تعهدات را با توجه به فلسفه اخلاق همان گونه که در قسمت بیان مسئله مطرح شد مورد بررسی قرار دهد.

اهداف کلی تحقیق

- ۱- بررسی و تبیین مبانی نظری اخلاق حرفه‌ای معلمان.
- ۲- پیشنهاد آیین نامه اخلاق حرفه‌ای معلمان.

اهداف جزئی تحقیق

- (۱) بررسی نظریه‌های مرتبط با اخلاق حرفه‌ای.
 - بررسی نظریه فایده‌گرایی در ارتباط با اخلاق حرفه‌ای و اخلاق حرفه‌ای معلمان.
 - بررسی نظریه وظیفه‌گرایی در ارتباط با اخلاق حرفه‌ای و اخلاق حرفه‌ای معلمان.
 - بررسی نظریه عدالت فراگیر در ارتباط با اخلاق حرفه‌ای و اخلاق حرفه‌ای معلمان.
 - بررسی نظریه آزادی در ارتباط با اخلاق حرفه‌ای و اخلاق حرفه‌ای معلمان.
 - بررسی نظریه زیبا و خیر مطلق در ارتباط با اخلاق حرفه‌ای و اخلاق حرفه‌ای معلمان.
- (۲) بررسی عناصر اخلاق حرفه‌ای معلمان.
 - بررسی عنصر اخلاقی تعهد معلمان به دانش‌آموزان.
 - بررسی عنصر اخلاقی تعهد معلمان به والدین.
 - بررسی عنصر اخلاقی تعهد معلمان به اجتماع.
 - بررسی عنصر اخلاقی تعهد معلمان به حرفه‌شان.

نوع تحقیق

با توجه به این موضوع که در این تحقیق محقق سعی می کند به بررسی مبانی نظری پردازد، نوع تحقیق بنیادی است. و از آنجاکه به پیشنهاد آیین نامه می پردازد می تواند در زمره تحقیقات کاربردی قرار گیرد.

روش انجام تحقیق

از آنجا که روش تحقیق هر محقق تعیین کننده شیوه جمع آوری اطلاعات او است، لذا در هر تحقیق با توجه به موضوع و روش تحقیق، شیوه جمع آوری اطلاعات فرق می کند. در تحقیق حاضر که یکی از انواع تحقیق کیفی است، می توان گفت ۹۰ الی ۹۵ درصد اطلاعات محقق در این گونه تحقیقات از طریق اطلاعات کتابخانه ای جمع آوری می شود (نادری، ۱۳۸۱، ص ۱۹۲) روش بررسی نیز تحلیلی - ترکیبی می باشد و از آنجا که تحلیل چون یکی از روشهای تحقیق بخشی از کار فیلسوفان به شمار می آید (شریعتمداری، ۱۳۷۹، ص ۹۳) لذا برای وصول به اهداف تحقیق تحلیل محتوا به شیوه کیفی صورت میگیرد.

همچنین در روش تحلیلی امکان کشف خطوط اصلی اندیشه ها و تفاوتها و شباهتهای آنها میسر می گردد (دلاور، ۱۳۸۴) که این مهم می تواند یاریگر ما در انجام تحقیق حاضر باشد.

در تحلیل محتوای کیفی هدف شماره موارد مورد بررسی نیست بلکه تحلیل و تفسیر عمیق محتوای مرتبط با سوالات پژوهش است (گال، بورک و گال ۱۳۸۳) با استفاده از این روش محقق سعی میکند به بررسی فلسفه اخلاق، اخلاق حرفه ای، و ارتباط آن با مفاهیم اصلی (پنج نظریه مطرح شده در قسمتهای پیشین) فلسفه اخلاق پردازد. در انتها با توجه به دستاوردهای تحقیق و ترکیب یافته ها عناصر اخلاق حرفه ای معلمان با تکیه بر این مبانی مورد بررسی قرار می گیرد و سپس یک آیین نامه ابتدایی اخلاق حرفه ای معلمان پیشنهاد می شود.

استفاده کنندگان از نتایج پایان نامه

معلمان و دانش آموزان - اساتید و دانشجویان - والدین، کلیه دست اندر کاران تعلیم و تربیت.

روش جمع آوری اطلاعات

در این تحقیق محقق سعی می کند پس از بررسی منابع موجود در کتابخانه هایی که دارای سیستم باز و بسته می باشند اقدام به جمع آوری منابعی نماید که موضوع اخلاق حرفه ای معلمان را مورد بررسی قرار داده اند.

درواقع می توان این مرحله را مرحله شناسایی نام نهاد که شامل مراحل زیر می باشد:

(۱) تهیه فهرستی از کتاب های مرتبط با استفاده از کلید واژه های پژوهش.

(۲) تهیه فهرستی از مقالات.

(۳) تهیه فهرستی از پژوهش ها.

(۴) تهیه فهرستی از سایر منابع.

محقق در مرحله بعدی این منابع را عمیقا مطالعه کرده و مطالب مرتبط با موضوع تحقیق را جمع آوری و به صورت فیش برداری و تهیه جداول مرتبط با هر کدام از موارد چهارگانه فوق به صورت تفصیلی، به دسته بندی مطالب می پردازد.

سپس محقق به سازماندهی بنیادهای نظری می پردازد.

واژگان کلیدی

اخلاق: اخلاق در معنی فلسفی آن پرسیدن پرسشهای بنیادی است درباره نیک و شر، وظیفه، قانون اخلاقی، هنر اخلاقی، و نیز نیکبختی انسان (نقیب زاده، ۸۵). اخلاق ارزشهای معنوی را به روش فلسفی مورد مطالعه قرار میدهد (گوتک، ۸۴).

در کتاب التعریفات نوشته الجرجانی آمده است: واژه اخلاق که از ماده خلق گرفته شده است، معمولا به نکات و مجموعه صفات پایداریا ساختار شخصیتی خاص که منشاء رفتارهای ویژه